

NORDISKT DIAKONIMØTE 19.-23. JUNI 1984 I UPPSALA:

Diakonin och kyrkans profetiska ansvar

— Det er vi som tillåter når vi er passiva til det som sker, eller förblindas av bländverket, sa direktor Inga Bengtzon i sitt föredrag «Diakonin och kyrkans profetiska uppdrag» på Nordiskt Diakonimøte i Uppsala. Møtet gikk over 5 dager og Diakonistiftelsen Samariterhemmet var vertskap, institusjonen Inga Bengtzon er direktor for. Inga Bengtzon mener å kunne se at det er et internasjonalt gjennombrudd for diakoni som en integrert del av kirkens ytringer, at diakonien er det som holder sammen ord og handling slik som Jesus gjorde det. Diakonien har en profetisk oppgave og skal være salt i verden. Den skal våge å ta sjanser fordi dens vesen er å handle, å være nærværende i samfunnet, hos den enkelte og det i «nuet». Dette kan skape spenninger i forhold til kirken og samfunnet, spenninger som tegn på liv og ikke kjærslighetsløshet, fremhever Inga Bengtzon. For omtale av diakonimøtet se neste nummer.

Av Inga Bengtzon

Internationelt genomslag for diakonin

I vår svenska kyrka har vi fått en fastställd diakonidefinition, som lyder så: «Diakoni är omvårdnad, grundad i Kristi kärlek, i syfte att hjälpa människan i hennes olika livssituationer och göra det möjligt för henne att frigöras till tro och tjänst.»

Den internationella, ekumeniska federationen av diakonigemenskapen, Diakonia, har i sina stadgar följande formulering: «diakonia is called by the Lord of the Church to the service of reconciliation in the world with the word of faith and the action of love.» (Fri översättning: Diakonia är av Kyrkans Herre kallad att genom trons vittnesbörd och kärlekens gärningar stå i försoningens tjänst i världen.)

Vid Diakonias generalförsamling i England 1983 uttrycktes samma sak genom generalförsamlingens tema: «the sacrament of care» (kärleksomsorgens sakrament).

I Lima-dokumentet: «Dop nattvard, ämbete», sägs följande om diakonatet: «Diakoniatet representerar inför kyrkan, hennes kallelse att vara tjänare i värl-

den. Genom att i Kristi namn ta upp kampen i samhällena och enskildas otaliga nödsituationer exemplifierar diakonerna det inre sambandet mellan gudstjänst och tjänande i kyrkans liv.» — «De utövar ett kärlekens ämbete inom församlingen.»

I huvudföredraget vid Diakonias generalförsamling 1983 sades det: «diakonin och diakonatet är det som håller ihop alltsammans — d.v.s. sammanhåller ord och handling så som Jesus höll samman ord och handling.»

1982 hölls en consultation i Geneve kring frågan om hur man i vår tid, vår samtid, skall förstå innebörden och uppdraget i Kristi Kyrkas diakonia. Sammanfattningsvis kan sägas att resultatet blev en utmaning till hela världens kristna och till alla kyrkor att inse vidden och djupet av Kristi Kyrkas Diakonia. Inte som någonting extra, utan som grundfundamentet i allt kristenliv och i Kristi Kyrkas kallelse att vara Kristi Kropp, såväl lokalt som världsomspännande. (Consultationens dokument! «Contemporary understanding of diakonia» har utgivits av Kyrkornas världsråd.)

Vid Kyrkornas världsråds generalförsamling 1983 har en av

tema-grupperna (grupp nr. 4: «Healing and sharing life in community») i sin slutrapport sagt följande: (Fritt översatt): «Diakonia såsom kyrkornas uppgift ifråga om delande, helande och försoning är Kyrkans verkliga, rella natur. Den kräver av individerna och kyrkorna ett givande som inte kommer från vad de har, utan från vad de r. Detta utsätter dem för risken av otrygghet, garantilöshet, och kan kosta dem både frihet och rättvisa. Diakonin måste ständigt utmana kyrkornas fastlåsta, fastfrusna, statiska och självcentrerade strukturer för att förvandla dem till brukbara, levande instrument för kyrkans uppgift av helande, uppbyggande, och delande med varandra. Diakonin kan inte begränsas till institutionella former. Den måste genombryta de redan etablerade strukturerna och gränsdragningarna i den institutionella kyrkan och genom Guds folks gemenskap vara den helige Andes handlande och helande, uppbyggande i världen. — Diakonin hämtar sitt ursprung, sitt verkliga liv, och sin mission från Kristus själv.»

Detta uttalande följs av praktiska rekommendationer i 14 punkter, vilka skall integreras i

WCC's handlingsprogram intill nästa assembly.

I punkt 2 sägs: «— that the church initiate new models of diakonia, rooted in the local congregation as it is confronted by increasing brokenness, as a result of poverty, unemployment, marginalization and consumerism.»

Diakoni — diakonia — har fått ett nytt genomslag i den världsvida kyrkan idag. Snart sagt alla kyrkor världen över, arbetar med innebörden av diakoniatet och diakoniatets plats i resp kyrkas organisation och struktur. Detta sker ingalunda isolerat från vad som hela tiden är den djupa utmaningen till kyrkorna i en alltmer kaotisk och människofientlig värld: «Vad är Kristi Kyrkas diakonia idag?»

Har «diakonian» ett budskap?: Till världen, kyrkorna, samhällena eller den enskilde idag?

Är «diakonian's» profetiska budskap väckarklocka enbart, vars signaler snart tystnar och ingen bryr sig om? Eller ett hopp och en framtid i en kaotisk och missmodig värld?

Diakoni så som den gestaltas ut över världen i dag, är inte de stora proclamationernas diakoni.

Inte proklamationer utan närvarv

Diakonin i dag är mycket mer ett träget och troget vardagsarbete. Den är präglad av närvaro i nuet, en verklig närvaro och inte en skenbar. En nu-närvaro just där människorna befinner sig i nuet och genomkämpar sin vardags glädje och sorg. Men visst finns också proclamationer och demonstrationer. Och även dessa företeelser skall — och kommer att — finnas.

Diakonia-tjänst är en utmaning till en vardagstjänst som blir trodd, därför att den är närhet, verklig närhet —. Och vågar vara så enkel som ett glas vatten!

Jag läste följande poem i en tidning. Rubriken var: «Väckelse behövs i kyrkans heliga rum.»

Poemet löd:

«Jag var hungrig — och ni anordnade ett symposium
jag var törstig — och ni samlades till konferens
jag var hemlös — och ni bildade en kommitté
jag var naken — och ni tillsatte en sakkunnig
jag var sjuk — och ni utlyste ett sammanträde
jag satt i fängelse — och ni valde ett arbetsutskott
jag var ensam — och ni kallade till stormöte
«Herre, vi har sannerligen engagerat oss».

Men då skall han svara dem: «Gå bort ifrån mig, ni förbannade, till era eviga överläggningar. Jag känner er icke» — Tillägg: «Jag sökte er bland människorna — men ni satt och diskuterade kyrkans arbetsformer.»

Var det här för hårt? För nära? För rakt på sakt? För mycket vardagsverkligt? Eller — var det inte sant? I varje fall var det för mig en tankeställare: har vi rätt? — har vi råd? — att fortsätta så här?!

Kristi Kyrkas diakonia har en profetisk roll — och den är närvarv. Det är i släkt med saltet, som inte får mista sin sälta.

Profetism

Vi har lärt oss att profetism är ett budskap som måste föras fram, kosta vad det kosta vill. Det är ett Guds måste i det. Och Gud väljer själv, helt suveränt, på varje ort och i varje tid (också nu, idag!) redskapet för sitt budskap.

Jeremia vred sig: «Jag är för ung — jag kan inte», och fick svaret: «Säg inte att du är för ung, gå dit jag sänder dig och tala vad jag bjuder dig. Frukta icke — jag är med dig.»

Jesaja såg Guds helighet och sin egen och sitt folks orenhet och syndfullhet. Hans bekännel-

se och Guds förlåtelse följdes av kallelsen till tjänst. Kallelsen besvarades: «här är jag, sänd mig».

Hesekiel sändes till sitt eget folk: «Du människobarn, gå bort till Israels hus och tala till dem med mina ord. Ty du bliver ju icke sänd till ett folk med obegripligt språk och trög tunga, utan till Israels hus, icke till mångahanda folk med obegripligt språk och trög tunga, vilkas tal du icke förstår; sannerligen sände jag dig till sådana, så skulle de höra på dig, men Israels hus vill icke höra på dig, ty de vilja icke höra på mig —». — Vart sänds vi idag? Nu? Känner vi igen situationen?

Och så säger Herren till Hesekiel: «Stå upp och gå ut på slätten, där ska jag tala med dig.»

Profeten får inte gömma sig eller gömma undan det budskap som ska framföras!

Elia gömde sig i grottan och fick höra: «Vad gör du här, Elia?»

Jona satt under ricinbusken och såg på vad som hände, och lät det hända! Då tog Gud bort skyddet från honom och lät honom förstå vartill han hade blivit kallad: — Inte för att rädda sig själv, utan för att rädda Guds folk, som var i nöd.

Salt i världen

Profetens budskap är obekvämt, eftersom det måste avslöja och gå emot alla de situationer och förhållanden där människor våldförts eller våldför sig på Guds skapelse och hans egendomsfolk; på hans kärlek; på Honom själv — Om det nu går!

Profetens kallelse är att vara salt, som behåller sin sälta genom livsgemenskapen med Gud själv genom den helige Ande. Så var Jesus den store «profeten», fylld av helig Ande och kraft. Profetian om honom gick i uppfyllelse:

— han blev emotsagd, förföljd, avrättad, och uppstod

Forts. s. 10

Forts. fra s. 5

— han kom till sitt eget, men de egna tog inte emot honom

Men i honom försonade Gud världen med sig själv. I honom, som icke kom för att upphäva lagen, utan för att fullborda hela lagen. Påskalammet, i enlighet med Mose lag, slaktat, offrat för att friköpa oss! Friköpa oss — också från dödens grepp. Dödsriket kunde inte behålla honom! Det kunde inte behålla Gud själv. Döden är besegrad i honom! Han bröt udden av döden. Han uppstod och lever — för att vi ska leva!

Vi, han lärjungar, hans diakoner och diakonissor, är kallade, precis som profeten Hesekiel: «Ut på slätten». Där blåser det nästan alltid, ofta snålt och kallt. Men på slätten ser man vida omkring, man ser perspektiv och sammanhang, och blir själv en liten prick — d.v.s. får perspektiv på sig själv också. «Gå ut på slätten, där ska jag tala med dig» — är Herrens ord. Det är sol över slätten också, liksom moln och tunga skyar.

Ut på slätten! Det måste betyda ut i samhällsstrukturer idag, och i kyrkostrukturer och ut i folkhavet. Inte heller vi får göm-

ma oss i våra små hörn eller grottor eller vad det nu kan vara.

Kristi Kyrkas diakonia är, och skall och måste vara, **profetisk**, d.v.s. framsynt, förutsägande, handlingskraftig, orädd — salt och ljus i världen. Till oss, och till sin Kyrkas diakonia, säger Herren idag: «Ni är jordens salt», och fortsätter: «men om saltet mister sin sälta, varmed skall man då giva det sälta igen. Till intet annat duger det än till att kastas ut och trampas ned av människorna.»

«Ni är» — inte ni ska bli ---, säger Herren, «men om saltet mister sin sälta --- trampas det ned av människorna ---!

En katolsk präst sa i ett föredrag om communiteter och ordensgrupper: «Det är en risk för communiteter att bli alltför mycket integrerade i den etablerade kyrkan. Uppgiften är inte bara att be för kyrkan, och vad kyrkan vill at vi ska göra, utan att vara salt, och vara profetiska. D.v.s. se, och våga se, vad som behöver göras och skall göras. Det skapar, eller kan i varje fall skapa spänningar, både med kyrkan och dess ledare och samhället och dess ledare och med

gamla etablerade former av diakonal verksamhet.»

Den spänningen hör till den profetiska existensens, ansvarets och uppdragets väsen. Den får vi inte fly bort ifrån. Men det är skillnad på spänning och kärlekslöshet.

Spänning för till hälsa, ty i den ligger spänst. Förutsatt att spänningen skapar lyssnande och ömsesidig villighet att lyssna och lära. I kärlekslösheten ligger prestige och död.

Kristi Kyrkas diakonia har en profetisk uppgift idag! Hur detta idag än kan se ut, eller upplevas samhällspolitiskt, kyrkopolitiskt, ekonomisk, personresursmässigt etc, här eller annorstädes i världen.

Den profetiska diakonian

I Gamla Testamentet kan vi bl.a. läsa i Jesaja 58,6-12, i Nya Testamentet står det:

«— älsken varandra, såsom jag har älskat eder —

«— förbliven i mig —

«— bären varandras bördor —

Vi kan också läsa i Matt. 25 liknelsen om den yttersta domen. I alla breven i Nya Testamentet hälsar aposteln till enskilda och till församlingarna. Breven, som är skrivna till församlingarna i speciella situationer, exemplifierar lärjungaskapets och diakonins innebörd och uppdrag i all dess skärpa. Där har vi mycket att lära! Bibelbegrundningen är ett **måste**, en livsnödvändighet, i den profetiska diakonian! Varifrån ska den annars hämta sin styrka? Bönen, den lyssnande bönen, är lika ofrånkomligt nödvändig! «ni är jordens salt, men om saltet mister sin sälta ---», så trampas det med rätta ned av människorna!

Kristi Kyrkas diakonia och dess profetiska uppgift kan vi följa redan i den första kristna tiden, alltifrån Apostlagärningarna.

Genom historiens gång har
Forts. s. 10

Seminar 11/84 Differensiert behandling av alkoholproblemer

3., 4. og 5. desember 1984.

Kursleder: Høgskolelektor Morten Skjørshammer, cand. psyk., 1. amanuensis Ken Heap, sosionom og sosialkonsulent Irene Ras-kow Levin, sosionom (Akershus Familievernkontor).

Innhold: Hva vet vi om ulike behandlingsformer i alkoholismosorgen? Hvilke metoder finnes? Er noen bedre egnet for visse misbrukere enn for andre? Hvilken terapi for hvilken pasient? Behov for mer differensiert og vitenskapelig holdning til behandlingsredskapene.

Deltakere: 24 sosionomer, sykepleiere, diakoner, leger, psykologer o.a. innen alkoholismosorgen.

Kursavgift: Kr. 700,-.

Påmeldingsfrist: 30. september 1984.

Skriftlig påmelding til skolen.

DIAKONHJEMMETS SOSIALHØGSKOLE

Borgenvn. 3c, Postb. 23 Vindern, 0319 Oslo 3.